

Stara Gradska vijećnica
 izniman je prostor
 NIKOLA VILIĆ / CROPIX

IZLOŽENI NAJZNAČAJNIJI JADRANSKI PODMORSKI NALAZI

Podvodno blago Dalmacije

NA JEDNOME MJESTU

PIŠE MERIEN ILIĆ

LOKALITETI OBUHVAĆENI IZLOŽBOM POKRIVAJU CJELOKUPAN AKVATORIJ ŽUPANIJE - OD PRIOBALJA DO PODMORJA BRAČA, HVARA, VISA I ŠOLTE, UKLJUČUJUĆI I MANJE OTOKE POPUT PALAGRUŽE, BIŠEVA, ŠČEDRA I PAKLINSKIH OTOKA. PRIKAZANE SU SVE TIPOLOŠKE KATEGORIJE PODVODNE BAŠTINE - OD BRODOLOMA, LUKA I SIDRIŠTA, DO OLUPINA ZRAKOPLOVA. PROJEKT JE ZAPOČEO PRIJE TRI GODINE I U NJEGOVOJ SU REALIZACIJI KLJUČNU ULOGU IMALI PODVODNI ARHEOLOZI KOJI SU I AUTORI TEKSTOVA IZLOŽBE

Prekrasna multimedijalna izložba o lje-potama i višestrukome bogatstvu podmor-ja *Vrhovi dubina – podvodna baština Split-sko-dalmatinske županije* priredena je u Staroj gradskoj vijećnici u Splitu, gdje se može pogledati do 27. srpnja. Zbilja bi bila šteta propustiti ovakav postav kroz koji su, prvi put na jednom mjestu, predstavljeni najznačajniji podmorski nalazi iz akvato-rija Splitsko-dalmatinske županije – čak više od stotinu eksponata od prapovijesti, antike i srednjeg vijeka pa sve do Drugog svjetskog rata, od kamenih alata neander-talaca pronađenih na Resniku do olupina američkih bombardera uokolo Visa, popra-ćenih VR sadržajem.

Izložba je nastala na inicijativu **Matee Dorčić**, bivše pročelnice Upravnog odjela za turizam, pomorstvo i promet Splitsko-dal-matinske županije, sada dogradonačelnice Splita, a realizirana je u partnerstvu s Hr-vatskim pomorskim muzejom Split. Auto-ri izložbe su **Saša Denegri** i **Silva Kukoč** iz Konzervatorskog odjela Ministarstva kul-ture i medija RH te **Ljubomir Radić**, ku-stos izložbe i ravnatelj Hrvatskog pomor-skog muzeja.

Bogatstvo akvatorija

- Ideja izložbe potekla još 2019. godine u sklopu županijskog programa zaštite i va-lorizacije pomorskog dobra. Program je sva-

vrhovi dubina

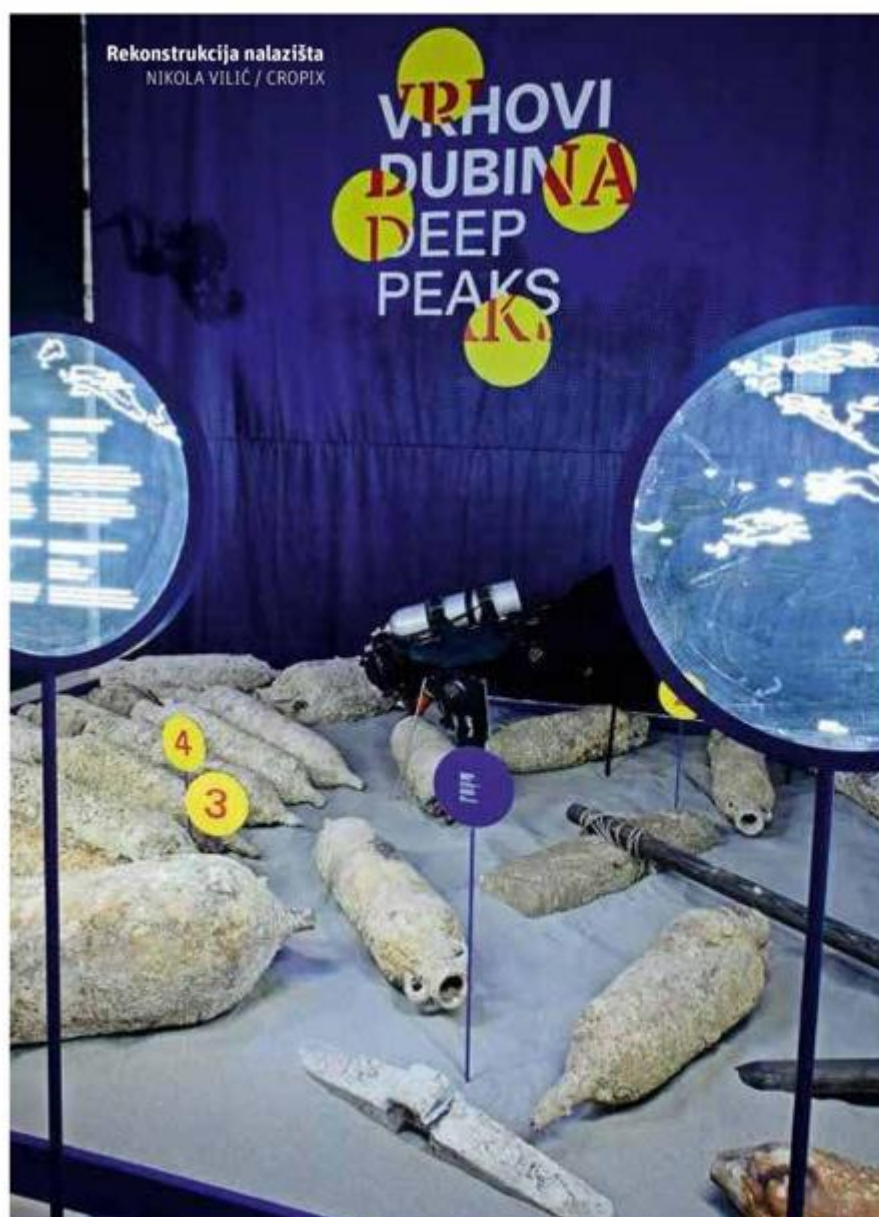

Kaciga, Sućuraj, 5 st. p.Kr.

NIKOLA VILIĆ / CROPIX

Na ulazu je izložen pronađeni top

ke godine rastao, a 2021. izdali smo tiskani katalog podvodne baštine u suradnji s Hrvatskim pomorskim muzejom. To je bio temelj za ovu izložbu, koju poklanjamo Splitu i svim stanovnicima naše županije - rekla je Dorčić prilikom otvorenja izložbe te dodala kako je 2023. godine izrađen i digitalni katalog - svojevrsni virtualni muzej.

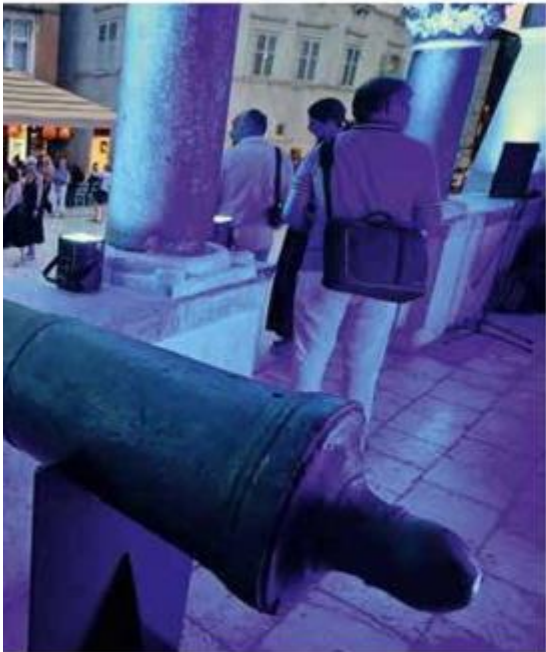
Riječ je o trogodišnjem projektu tijekom kojeg su izrađene podvodne snimke, provedena su ciljana arheološka ronjenja te odabrani naj reprezentativniji nalazi akvatorija Splitsko-dalmatinske županije (dužobalni dio od Marine do Makarske, akvatoriji Braća, Šolte, Hvara, Šćedra, Paklinskih otoka, Visa, Biševa, Sveca, Brusnika i Palagruže), uz stručne tekstove više od 20 autora.

Izložba u cjelini donosi slojevit u priču - vremenski, prostorno i tipološki, a materijali su poslužili kao temelj za oblikovanje multimedijalnog postava koji publici omogućuje zaron u svijet podmorja putem podvodnih videozapisa i tehnologije virtualne stvarnosti.

- Lokalitete obuhvaćeni izložbom pokrivaju cjelokupan akvatorij županije - od priobalja do podmorja Braća, Hvara, Visa i Šolte, uključujući i manje otoke poput Palagruže, Biševa, Šćedra i Paklinskih otoka. Prikazane su sve tipološke kategorije podvodne baštine - od brodoloma, luka i sidrišta, do olupina zrakoplova. Projekt je započeo prije tri godine i u njegovoj su realizaciji ključnu ulogu imali podvodni arheolozi koji su i autori tekstova izložbe - dodao je konzervator Denegri.

Olupine aviona i brodova

Detaljnije, izložba predstavlja selekciju najznačajnijih lokaliteta i eksponata iz akvatorija Splitsko-dalmatinske županije

NIKOLA VILIĆ / CROPIX

Virtualni prikaz Viškog boja

NIKOLA VILIĆ / CROPIX

(površine 9576 m²):

- nalazi s lokaliteta koji su otkriveni i istraživani u samim začecima arheologije i podvodne arheologije na ovim prostorima - poluotok Vranjic, Spinut u Splitu, hrid Krava i uvala Vela Svitnja u Visu i dr.
- najnovija otkrića s lokaliteta istraživanih posljednjih godina - antički brodolomi otoka Šćedra, novovjekovni brodolom kod otočića Stambedar u akvatoriju Paklinskih otoka, kasnoantički brodolom u Kaštelanskom zaljevu, Siculi (Resnik) i Kaštel Sućurac, brodolomi podmorja Palagruže, novi pronalasci i istraživanja olupina aviona iz 2. svjetskog rata, brodolomi Gnjilna i Labotovo na Visu i mnogi drugi.

Kustos izložbe Ljubomir Radić ukazuje na zanimljive nalaze koji dosad nisu prezentirani.

- Birana je građa koja predstavlja ono najbolje i najatraktivnije što imamo u podmorju, a što je otkriveno, od prapovijesnih alati s lokaliteta Resnik do olupina brodova i zrakoplova iz 20. stoljeća.

Turneja po Hrvatskoj

Među najzanimljivijim eksponatima je mletački top s krilatim lavom, dijelovi podmornice *Nereide* potopljene kod Palagruže tijekom Prvog svjetskog rata, kao i torpeda koji je lansirao slavni podmorničar **Von Trapp**. Posebnu pažnju izazivaju i koštice masline pronađene u amfori na Palagruži, iz antičkog razdoblja, nalazi biljnog podrijetla koji su preživjeli tisućljeća pod morem. Tu je i moneta - forinta **Žigmunda Luksemburškog** poznatog po prodaji Dalmacije, kao i i brodolom iz Slatina koji su otkrili članovi *UPA Rostrum*, a koji je prvi put prezentiran - ističe kustos.

U ovom projektu sudjelovali su i Hrvat-

Silva Kukoč, Matea Dorčić i Ljubomir Radić

MAKSIM BAŠIĆ

ski restauratorski zavod, Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru, Umjetnička akademija u Splitu, Arheološki muzej Split, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Muzej grada Kaštela, te brojni lokalni muzeji izbirke (Hvar, Vis, Šolta, Makarska, Jelsa, Sutivan, Omiš, Krk). Zahvaljujući velikodušnim posudbama iz ovih ustanova, građa koja je do sada bila skrivena u depoima i privatnim zbirkama sada je dostupna javnosti.

Likovno oblikovanje izložbe potpisuje *Clinica Studio* iz Zagreba, a za vizualni identitet i katalog zaslužan je *Studio Kazinoti & Komenda* iz Splita.

Nakon Splita, u planu su gostovanja i u drugim hrvatskim gradovima, kao i međunarodna prezentacija podvodne baštine Splitsko-dalmatinske županije.

DVOJEZIČNI KATALOG

U Gradsku vijećnicu nije mogla stati sva količina fotografija, tekstova i ostalog materijala prikupljenog tijekom priprema, pa izložbu prati i dvojezični katalog.

– Katalog na više od 200 stranica sadrži 20 autorskih tekstova i grafički prati samu izložbu. U njemu se nalaze uvodni tekstovi o povijesti podvodne arheologije i istraživanja, te detaljni opisi svih podvodnih lokaliteta zastupljenih na izložbi. Također, sadrži cjelokupan izložbeni materijal koji su nam nesebično ustupile institucije iz cijele županije i šire – rekla je konzervatorica Silva Kukoč